...دەخۆم حکومەت!

ئەکرەم کارێزی

حکومەت یەکێکە لەو پێکهاتە گرنگانەی کۆمەڵگا کە بەردەوام ڕۆڵی ڕێکخەری ژیان دەبینێت و لەسەر ئاستی گشتی و هۆکارە بۆ بەرەو پێشبردن و پاراستنی ژیانی ڕۆژانەیان، بەڵام لە وەڵاتی ئێمەدا، زۆر جار حکومەت بە خۆی دەبێت بە فاکتەری ناجێگیری ڕەوشی خەڵك و بە شێوەیەك لە شێوەکان، خەڵك تووشی خراپکاری دەکات. لێرەدا مەبەستمان ئەوەیە قسە لەسەر لایەنی تەندرووستی و نەخۆشخانەکان بکەین کە بە یەکێك لە کۆڵەکە بنەڕەتییەکانی پاراستنی خەڵکە دەژمێردرێت کە لە دوای ڕاپەڕینەوە تا ئێستا پەراوێز خراوەتەوەو بە شێوەیەکی بابەتییانە وەك پێویست گرنگی پێ نەدراوە، لەگەڵ ئەوەشدا پزیشکی بە ئەزموون و شارەزا زۆرجار نەخراوەتە شوێنی پێویست و گونجاوی خۆی. بۆ نموونە ناوچەی گەرمیان کە ناوچەیەکی بەرفراوان و پڕ لە خەڵکە تا ئێستا پزیشکی قوڕك و گوێ و لووتی نییە و هەر کەسێك لەو بوارانەدا نەخۆش بکەوێت، دەبێ پەنا بۆ سلێمانی و کەرکوك ببات. ئەمە جگە لەوەش، ئەگەر ئەو جۆرە پزیشکانە هەبن، ئەوا لە نەخۆشخانەکاندا، بایەخیان پێنادرێ و بەوردی نەخۆشەکان ناپشکێنرێن، بۆ ئەوەی دواتر لە عیادە تایبەتییەکانیان سەردانیان بکەرێ. ئەم کێشەیە تەنها پزیشکی قوڕگ و لووت و گوێ ناگرێتەوە، بەڵکو زۆربەی زۆری پزیشکەکانی نەخۆشخانەکان، هەمان ڕەفتار دەکەن و نەخۆشەکان ناچار دەکەن، بۆ چارەسەرکردنیان، سەردانی عیادە تایبەتییەکانیان بکەن. عیادەش ئەو شوێنەیە کە دوور لە حەز و ئارەزووی خۆی بە ناچاری و لەبەر ئەوەی لە نەخۆشخانەکاندا پشتگوێ خراوەتەوە، ڕووی تێ دەکەن و بەدوای چارەسەردا دەگەڕێن، بەڵام عیادەکانی وەڵاتەکەمان ئەوەندە گرنگی بە پوول وەرگرتن دەدەن و بازاڕییانە مامەڵە لەگەڵ نەخۆشەکانیاز دەکەن، ئەوەندە لایەنە مرۆڤایەتییەکانی خۆیان کە پیشەیەکی گرنگ و پڕ بایەخە، ڕەچاوی ناکەن و حیسابی بۆ ناکرێت.

لە زۆربەی زۆری وڵاتاندا، ئەم پیشە مرۆڤایەتییە لە نەخۆشخانەکاندا دەخرێتە گڕو عیادە دەرەکییەکان پشتگوێ دەخرێن.، ئەمەش زیاتر ئەرکی حکومەتە، نەك خەڵك، کەچی بەداخەوە هەندێ لە عیادەکانی ئێرە، سیماتی جوانی خۆیان لەدەستداوەو بازاڕییانە مامەڵە لە گەڵ نەخۆشەکان دەکەن و کرێیان لێ وەردەگرن. ئەبینی هەر عیادەیەك بە ئارەزووی خۆی نرخێکی تایبەت بۆ پشکنین و چوونە ژوورەوەیان دیاری کردووە، عییادەی وا هەیە ٣هەزار دینار وەردەگرن و هەیشە ٥هەزار دینارو لە هەندێ عیادەی تریش، نەخۆشەکان دەبێ بۆ پشکنین و چوونە ژوورەوە بۆ لای پزیشك، نزیکەی١٥هەزار دینار بدا. ئەمەش بۆ کەسێکی هەژار و نەدار، بارێکی قورسە و خراوەتە سەر شانی. پرسیاری ئێمە ئەوەیە، ئایا لایەنی بەرپرس کە حکومەتە بۆچی لە ئاستی ئەم گرفتە بێدەنگە و تا کەی بەدم داخوازی خەڵکەوە ناچێت؟ ئایا حکومەت ناتوانێت چارەسەری ئەم گرفتە بکات، یان بە پێچەوانەوە حکومەت خۆی ڕێگەخۆشکەرە لەبەردەم گرفتێکی لەو چەشنە بەربڵاوەو کە بەردەوام لێرەو و لەوێ، خەڵك لەبارەیەوە قسەی لەسەر دەکات و ئەنجامیش ڕووی تێدەکات. ئەگەر چارەسەر نییە، خەڵك چی بکات، مەگەر هەر ئەوەندەی لەدەست بێت لەبەرامبەر حکومەت بڵێت: ....دەخۆم حکومەت!!!

لایەنی تەندروستی لەدەڤەری گەرمیان لەمەترسیدایە

ی. پزیشك/تەها حەمەئەمین قادر

شتێکی بەڵگە نەویستە کە بایەخدان بە لایەنی تەندروستی کۆمەڵگاو پاك و خاوێنی ڕاگرتنی ژینگە وفەرامۆشکردنی لە لایەن ناوەندە بەرپرسەکانەوە لە گەڵ پێشکەوتنی خودی کۆمەڵگاکە دیاردەیەکی ڕاستەوانەیە، بەواتای بایەخدان بەلایەنیتەندروستی کۆمەڵگاو پیادەکردنی مەرجەکانی تەندروستی لەژیانی ڕۆژانەی خەڵکیدا فاکتەرێکی بەهێزی خۆشگوزەرانی ئەو کۆمەڵگایە دەستەبەر دەکرێت.

گەرمیان ئەو دەڤەرەی لەو کاتەی ژیانی لێ پەیدا بووەو بە درێژایی دەیان ساڵی ڕابردوو بە ئێستاشەوە بە داخەوە تووشی چەندین هۆکاری سروشتی و دەستکرد بۆتەوە کە بێگومان بەردەوام بونیان داهاتوویەکی مەترسیدا بۆ ئەم کۆمەڵگایە دەخولقێنێ.

سروشتی گەرمیان خۆی بۆ خۆی خاوەنی پلەیەکی بەرزی گەرمی وڕێژەیەکی زۆری تەپوتۆزی هاوینەیە کە هەریەکەیان بۆ خۆیان هۆکاری سەرەکی بڵاوبوونەوەی کۆمەڵێ دەردو پەتای جۆراوجورن،هەر لە ڕێگەی کاریکەریان بۆ سەر سەرچاوەکانی ئاوو سەوزەو میوەی سەر بەتاڵ ولە ویشەوە بۆ ئیکسپایەر کردنی خۆراکی ناو بازاڕ...

لە لایەکی تریشەوە بونی زێرابی زۆرو چارەسەرنەکردنی وەك پێویست و نەپاڵاوتنی ئاوی خواردنەوەی ماڵان وفڕێدانی پاشەڕۆی کاری ڕۆژانەی خەڵکی سەوزەو میوەفرۆش و هەروەها پاشەڕۆی کارەکانی خودی نەخۆشخانە ومەڵبەندە تەندروستیەکان کۆمەڵێ هۆکاری دەسکردی نابەجێیە کە ئەمانەش دەورێکیباڵایان لە بڵاوبوونەوەی نەخۆشی وپیسبوونی ژینگەدابینیوە،بێگومان بۆ کەمکردنەوەی ئەم هۆکارانەوڕێگری لە بڵاوبوونەوەی پەتاونەخۆشی وپاك ڕاگرتنی کۆمەڵگاو جوانکردنی سیمای شار پێویستی بە هاوکاری هەموولایەکە هەر لە قایمقامی شاروشارەوانیەوە بۆ زیاترکردنی نەمامەکان ونەهێشتنەوەی زێرابی سەربەتاڵ و نەهێشتنی پاشەڕۆی کاری ڕۆژانەی خەڵکی لە ناو شارداو لە ناوەندە تەندروستەکانیشەوە دابینکردنی تەنها چەند کارگوزارێك و یەك دوو ئۆتۆمبیل بۆ فڕێدانی پاشەڕۆی کارەکانیان وپاشان سوتانیان،لە لایەن مەڵبەندی تەندروستی ژینگە پارێزیشەوە تیمەکانیان چالاك بکرێت بە زیاترکردنی بۆ سەر سەرچاوەکانی ئاوو فرۆشیارەکانی ناو بازاڕ.

لە گەڵ ئەمانەشدا ناوەندەکانی تەندروستی پێویستە لە ڕێگەی ڕێنماییەکانیانەوە خەڵکی هۆشیار بکەنەوە بە هۆشیاربوونەوەی خەڵکی وئینتیما بوونیان بۆ کۆمەڵگا ژینگەیەکی تەندروستی بۆ هەموو لایەك دێتە بەرهەم.

واسیتە..زیندوکردنەوەی هەمان خەسڵەتی ڕابردوو

قاسم عەلی

یەکێك لەو خەسڵەتە کوشندانەی کە لەگیانی ڕژێمە تازە گەشەکردوو و بیروکراسیەکاندا شوێنەگەی خۆی دیاری دەکات و وەك یاسایەکی گشتی لێدێت لە پرسەکانی بەڕێوەبردنی دەسەڵاتدا (واسیتە) یە. واسیتە بەو مانایەی کە بەبێ کەسێکی نزیکی حزبی فەرمانڕەوا لە دەزگا حکومیەکاندا هەموو کارو کردەوەیەك بە ئاسانی بەڕێ ناخرێ و دەبێ بۆ ماوەیەکی زۆر لە چاوەڕوانی دابێت . واتا گەر کەسێکت نەبوو نزیك لە دەسەڵات . یاخود ناسیاوی دەسەڵاتدار ئەوە بۆخۆت تووشی چەرمەسەریەکی باش دەبیت ئیشت بەرێ ناخرێ.

یاخود لەلایەکی ترەوە گەر فایلەکەت لە دەزگایەك ڕاگیراو کەوتە ژێری ژێرەوە ئەوە دەبێ یەکسەر پەلاماری کەسێکی نزیك بدەیت بۆ ئەوەی ئیشەکەت تەواو ڕای بکرێ. بێگومان ئەم حاڵەتەش گەر لە بونیاد و ستراکتوری هەر سیستەمێکی سیاسی و کۆمەڵایەتی دا گەشە بکات بۆ خۆی دەبێتە جۆرێك لە بیروکراسیەت و ڤایرۆسێکی کوشندە لە چوارچێوەی ئەو سیستەم و دەسەڵاتەدا و ڕاستەوخۆ جۆرێك لە قەیران بەرجەستە دەکات .

ئەم قەیرانە سیاسی یە لەسیستەمی یاسای بەعسدا و بۆ زیاتر شێواندنی ڕەوشی کۆمەڵایەتی لەگەڵ دەسەڵاتدا بە شێوەیەکی زۆر ترسناك ڕەنگی دایەوەو بووەیەکێك لەو بنەمایانەی کە بێ گوێدانە ئەخلاقی سیاسی . بە پێکهاتەی خەڵك بکات و لە بەرامبەریشدا وەك پرۆسەیەکی گشتگیر لە چوارچێوەی دەسەڵاتدا مومارەسە دەکرا. بەتایبەت لەبواری دامەزراندن وکاری هاوڵاتیان لەدەزگا ڕەسمیەکاندا.

ئەم قەیرانە خەسڵەت ئامێزە گەیشتە ئەوەی هەرکەسێ بەعسیەکی دیار بوایە دەبووە دەم ڕاستی هاوڵاتیان و لێرەو لەوێ واسیتەی دەکرد و لە پشتی ئەوەشەوە فشاری دەخستە سەر ئەوەی کە ئیشەی بۆ تەواو کردووە بۆ ئەوەی ببێتە. بەعسی. واتا لەوڕێگەیەوە بە زۆر خەڵکی ناچاردەکرا کەوا گەر نەبێتە بەعسی ئیشەکەی بەڕێ ناخرێ .... بە کورتیەکەی لە سیستەمی سیاسی بەعسدا " واسیتە " بووبووە دیاردەیەك کە ئیتر هەمو شتێك بەواسیتە دەکرا.

تەنانەت لە نزمترین دەزگادا و بۆ بچوکترین ئیش کەمۆری موختاربوو دەبوایە واسیتەت بکردایە و بەدیاردەیەکەوە بچویتایتە بەرماڵی کاکی موختار بۆ مۆرکردنی تەئید سەکەنەکە گەرنا بە پێچەوانە یەك مانگ ئەمسەروئەوسەرت پێ دەکراو ئەوجاش هیچت بەهیچ نەدەکرد. لەم لۆژیکەشەوە ئەوە دەرئەکەوێت . کەوا " واسیتە" وەك خەسڵەتێکی ئیدارەی لێ هاتبوو. ئەوەی بەر ئەو مەرحەمەتە نەکەوتبایە . بەیەك ساڵ کۆتایی بەفایلی دەفتەر نفوسەکەی نەدەهات . واتا "واسیتە" وەك ((تەزکیە)) بەشێوەیەك لە شێوەکان ئۆرگانیزە کرابوو لەدەسەڵاتدا و دەبوایە کاری پێ بکرێ.

گەر کەسێکی ئاسایی و بەبێ واسیتە لەدەزگایەکی حکومیدا کارەکەی یەجگار گەورەش بوویە لەو ڕۆژە سەختەدا کە کەسێك بە ئەنجام بگەیشتبایە بەبێ واسیتە . واتاکاری لەو چەشنە بۆخۆی جۆرە سەرکەوتنێك بوو بە دەست ئەهات. بەهەرحاڵ گەر لێرەوە بگەڕێینەوە سەر ئەو قوربانیە بێشومارەی کە کورد لەبەرامبەر ئەو یاساو ڕێسایانەی کە لە چوارچێوەی سیستەمی سیاسی بەعسدا . بەخشی و کردی. سومبولی ڕزگاری و کۆتای هێنان بەو بێحورمەتیانەی کە بەبچوکترین تاکی کوردی دەکرا. دەبوایە هیچکات نەچوینایەتەوە سەر خەسڵەتە ناشرینەکانی ڕژێمی بەعس و هەموو کاروکردەوە یەکمان ڕەت بکردایەتەوە. بەڵام سەیرە و جێگەی سەرسوڕمانە ئەوڕژێمەی کە ڕۆژانێکی زۆر تف ونەعلەتمان لێ دەکرد و ئامادە نەبووین بچینە ژێر ڕکێفی پێکهاتە سیاسی یەکەیەوە. ئەمڕۆ کەو لە پاش ڕاپەڕین و پوچەڵ کردنەوەی ئامانجە ستراتیژیەکانییەوە. بێ ئاگالە بەڕێوە چوونی چۆنێتی سیستەمی سیاسی دەسەڵات و بەدوور لە وشیاری سیاسیمان گەڕاوینەتەوە سەرهەمان ڕێچکەو خۆبەخۆ زۆر لەو خەسڵەتانەمان لە خۆماندا بەرجەستەکردووەو هەمان مامەڵە بەخۆمان دەکەین لە پێکهاتەی سیاسی و کۆمەڵایەتی و ئیدارێماندا و بگرە ڕەنگە گەلێك پڕ تەعقیدیر و گرنگتر کاری پێ بکرێت.

ئەم قسەیەشمە لەوەوە دێت لەپاش هەر ئاڵوگۆڕێکی سیاسی و کۆمەڵایەتی لەواقیعێك بۆ واقیعێکی تر دەکرێ بیرلە ئاڵوگۆڕی ڕیشەی ئەو بنەمایانەی ڕابردوو بکرێتەوە کە لەچوارچێوەو پێکهاتی سیستەمی سیاسی ڕابردوودا شوێنگەی دیاریان هەبووە.

بەڵام لێرەزۆرشت دووبارەبوونەوەی ڕابردووەو ئاڵوگۆڕێکی ڕووکەش نەبێت. هیچی بەسەرنەهاتووەو نەخراوەتە دەرەوەی ئەو بازنەیەی کە کاتی خۆی شۆڕش بۆخۆی کێشابووی . واتا حزبی کوردی لەپاش ئەوەی دەسەڵاتی گرتە دەست و بووە خاوەنی ڕاستەوخۆی پێکهاتەی سیاسی کوردی ، دەبوایە هەموو ئەو ئاکارو خەسڵەتە قێزەونانەی کە لەجەستەی بەعسدا گەرایان هەبوو فڕێ بدایەو جارێکی ترو بەشێوەیەکی ورد تر و بابەتیانەتر گەرای دەسەڵاتیان بڕێژایە. و ئاوا بەسانایی نەگەڕایەتەوە سەرهەمان ڕێچکەو دەلیلی ڕابردوو کە زەمەنێکی زۆر ئیسك و پروسکی گەلی کوردیان دەهاڕی.

ئەمە یەکێشەکە. بۆ دەبێ حزبی کوردی هێندە بێ ئاگابێ لەوەی دەیکات . بۆ هەمان ڕێچکە بگرێتە بەرو کار بەو پرۆسەو پراکسیسانەی ڕابردووی کۆمەڵگاکەی بکات، گەر وانیە بۆ دەبێ " تۆ" یەکی ئاوارەی تاسەر مۆخ هەزار و یەك واسیتە بکەیت. ئەو جار خانویەکت بەربکەوێ ــ ئەوــ ێکی پێشمەرگەی دێرین و بریندار و منداڵ ئەنفال لەڕێگەی پیاوانی ڕژێمەوە ئەرزەت بۆ وەربگرێ گەروانیە.

بۆ " من "ێکی باوك شەهید بەواسیتە سەردانی ڕاوێژکارێکی دەزگای خودی شەهیدان بکەم. ئەی "تۆ" گەر بتەوێ لەدەزگایەك دابمەزرێی دەبێ پێش ئەوەی فایلی کارەکەت ئامادەبکەیت. واسیتەیەك پەیدا بکەیت . ڕەنگە لە بەرامبەر ئەوەش هەندێك بڵێ وانیە. بەڵام هەمووومان ئەم ڕاستیە باش دەزانین و ڕاستەوخۆش پەیوەندی بە هەموومانەوەیەو لەلای هەموشمان شاراوەنیەیە ئەمە جگەلەوەی ڕەنگە گەر واسیتە نەبێ ئەوە ڕاستەخۆ داوای " تەزکیە"ی حزبیمان لێ بکەن و ئەو ڕێگەیە بکەنە پێوەری بە ئەنجام گەیاندنی کارەکەمان. بەهەرحاڵ ئاخۆ ئەمە زیندوکردنەوەی هەمان ئەو خەسڵەتەی پێشوو نیەیە کە لەسەردەستی بەعسدا دەکرا ؟ ئایا ئەوەی بەڕۆژانە لێرەو لەوێ بەرۆکمان دەگرێت.

بیروکراسیەت نیەیە بەشێوەیك لە شێوەکان.

ئەمانە و پرسیارگەلێکی تر وا دەخوازێت حزبی کوردی بە هەردوو ناوەندە ئیداریەکەشەوە بەخۆیاندا بچنەوەو چاوێك بە ئێستاو ڕابردوودا بخشێنن و بزانن چۆن مامەڵە لەگەڵ ئەو هەلومەرجەدا دەکەن کە گەورەترین فەزای سیاسی و کۆمەڵایەتی لە خۆیدا دروست کردووە. گەرنا گەڕانەوەمان بۆ سەرلەنوێ تەوزیف کردنەوەی هەمان خەسڵەتی ڕابردوو . بەئاقارێکی گەلێك خراپماندا. دەبات و بەتەواوی تووشی گەندەڵی ئیداری دەبین و بەسانای ناتوانین لەکاردانەوە و تەوژمە خراپەکانی ڕزگارمان بێت.

با ئاهەنگێکیش بۆ زەواجی بەکۆمەڵ بۆ لاوانی گەرمیان ساز بکەین

محەمەد فازیل

ئەوەی خەریکە ئەبێتە دیاردەیەکی دڵخۆشکەرو هەموو لاوانیش چاوەڕوانی بەردەوام بوون وبڵاوبوونەوەین،دیاردەی سازدانی ئاهەنگە بۆ زەواجی بە کۆمەڵی لاوان،لە گەل ئەوەشدا من زۆر دڵنیام سازدانی ئەو جۆرەئاهەنگانە تەنیا پروپاگەندەو ڕاگەیاندنێکی ڕووکەشە بۆ حزب و دەسەڵات. کە حزبی دەسەڵات دیەوێ لە ڕێگایەوە بە کۆمەڵانی خەڵکی کوردستان بڵێ من دڵسۆزی لاوانم و ئەو کارەشم بەڵگەیەکی سەلمێنراوە بۆ بە تەنگەوە چوونم، بۆ کێشەو خەون و داواکارییەکانی ئەو توێژە. ئەم پروپاگەندە هەڵخەڵەتێنەرەی دەسەڵات کە ماوەیەکە ناوە ناوە لێرەو لەوێ دەکرێ بە منەت بە سەر لاوانی بەشمەینەتی ئەم وڵاتەوە، جگە لەوەی ئامرازێکە بۆ بەهێزکردنی پێپگەی حزبی دەسەڵات لە ناو ئەو توێژەدا و هاوکات چاوبەستکردنی خەڵکیشە کە قسەیان هەیە لەو بارەوە بۆ خۆی بە ئاراستەبردنی توێژی لاوانی بە ڕێگایەکدا تەواو دوور بکەنەو لە حەقیقەتێك کە دەرەئەنجام لە پەنایەوە بینە فشار بە سەرکەمتەرخەمی و بێدەنگی دەسەڵات لە ئاستی تەواوی خواستی ئەو توێژە بەشمەینەتە. بە هەر حاڵەوەی مەبەستە لەم وتارەدا بخرێتە ڕوو، کارکردنە بۆ سازدان ئاهەنگێکی هاوشێوە بۆ لاوانی گەرمیان کە بێگومان ئەوها کارێك خەونی لاوانی هەمو دەڤەرە جیاجیاکانی هەرێم. ئەگەر هات و حکومەتی هەرێم ڕێگای بە خۆی دا بڕیاریدا ئاهەنگێکی بە کۆمەڵ بۆ پۆلێك لاوی گەرمیان سازبدا، ئاخۆ ئەوەش دیسان بە ناوی ڕێکخراوەکان بنە دەستی خۆیەوە، هەندێ ڕێکخراوی لاوان هەیە کە جگە لە نۆکەرایەتی کردن بۆ دەسەڵاتی ئیدارەی سلێمانی هیچ پەیامێکی تری پێنییە یا خود دەمڕاستانە و بە ناوی حکومەتەوە دەیکات.

ئەوە گریمان بە هەر شێوەیەك بوو ئەنجامدرا، ئەبێ جگە لە کارئاسانی بۆ ئەنجامدانی ئەو ئاهەنگە، پێداویستیەکانی تریش بۆ لاوان دابینبکات وەك: زەوی و جێگای نیشتەجێبوون، کار، خەرجی زەواجکردن بە مەرجێ لە گەڵ واقعی ژیانی ئەو ڕۆژەدا بگونجێ، هتد.. کە ئەمڕۆ پانتاییەکی فراوان لە خەون و خەمی لاوانی دەڤەرەکەی داگیرکردووە.

ئەمە پرسیارێکە وەڵامی دەوێ؟

کەی ناوەندی کاری هاوبەشی ڕێکخراوەکانی سنوری گەرمیان لەبەریەك هەڵدەوەشێنیەوە؟

هیوا - کەلار

سەرەتایی دروست بوونی ناوەندی کاری هاوبەشی ڕێکخراوەکانی سنوری گەرمیان دەگەڕێنەوە بۆ (١٥) مانگ بەر لەئێستا کە لە سەر دەستی هەردوو ڕێکخراوی (یەکێتی لاوانی دیموکراتی لە کوردستانی- عێراق و کۆمەڵەی ئافرەتانی کوردستان ــ لقی گەرمیان) . ئەم ناوەندی دوایی چەند کۆبونەوەیەك هاتە دامەزراندن و (١٣) ڕێکخراوی سنوری گەرمیان تێدا بە شداری کردووە، سەرەڕای دیدە جیاکان دەتوانین بڵێین (٣) مییبەری جیاواز وەك (ئیسلامی و علمانی و ڕێکخراوی سەر بەدەسەڵات) لە ناوەندێکدا کۆبوونەوەو کارنامەیەکی کار کردنیش بۆ خۆیان پەسەند بکەن . بە گرنگی ئەزانم ئاماژە بەوەش بکەم سەرەتا ڕێکخراوی (ئازادی لاوانی کوردستان) سەنتەری کەلار و یەکێتی مامۆستایانی کوردستان) وەك (٢) ڕێکخراوی سەر بەدەسەڵات ئیدارەی سلێمانی بەشدارییان تێدا کردو لە ڕێپێوانی جەماوەری شاری کەلار بۆ دادگایی کردنی (سەدام) بەشداربوون. بەڵام دواجار لەو ناوەندەدا دەستیان لەکار کێشاییەوەو ڕەنگە خۆیان بیانوی خۆیان هەبێ. بەڵام من بەو شێوەیە دەیبینم ئەو (٢) ڕێکخراوە دڵنیا بوون ڕۆژێك دەبێ لەسەر هەڵوستەیەك دەربارەی دەسەڵات دەبێ ئەوان ئیمزای بکەن، کە ئیمزایانیش کرد دواجار تووشی گرفت دەبن و ئەو (پارونانەیان) کە دەست کەوێت لێیان دەبڕی.

چییانە بەسەر هەڵوێست و گرنگ ئەوەیە ژیانیان لێی دانەبڕی ، ئەمە بیرکردنەوەی ئەو (٢) ڕێکخراوەیە ئیتر چۆن خۆیان بەنوێنەری دوو توێژی گرنگ دەزانن؟

ئەوەیە من دەمەوێ بیخەمە بەرباس و قسە کردن لەوەدایە ئاخۆکەی ناوەندی کاری هاوبەشی ڕێکخراوەکانی سنوری گەرمیان هەڵدەوەشێنەوە؟

لێرەدا بەگرنگی دەزانم دوو پرۆژەی علمانی و ئیسلامی بخەمە ڕوو:

١- ئەگەر ناوەندی کاری هاوبەش لەسەر پرسە سیاسی و هەڵوێستە نیشتمانی و نەتەوەیەکان هەڵوێستەکە با لەلایەن ڕێکخراوی (علمانی) ناوەندەکەوە پێشنیاری ئەوەی بکردایە (بەیاننامە) یەکیان دەربکردایە بۆ ئیدانەکردنی کۆماری کۆنەپەرستی ئیسلامی (ئێران) کە ئەو هەموو کارە نامرۆڤانەی دژ بە ڕۆڵەکانی گەلەکەمان بەکارهێنا لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان.

٢- ڕێکخراوێکی ئیسلامی ناوەندەکە با پێشنیاری ئەوە بکات (کچان و کوڕان) لە ناوەندەکانی خوێندندا لەیەك جیابکرێنەوە، چونکە لە ڕەوانگەی ئەوانەوە زۆر ناشیاوە (کچ و کوڕ) پێکەوەبن.

ئەو دوو خاڵەی سەرەوە کە هەڵوێستێکی لایەنی علمانی بێ و ئەوی تریان ئامانجی سەرەکی لایەنی ئیسلامی بێ. لێرەدا پرسیاری دێتە ئاراوە ئایا ئەو دوو پرۆژەیە داخرایە بەرباس دەبێتە جێگای قبوڵ و دەرکردنی بەیاننامەیەکی هاوبەش گەر ئەوکات ئەو بەیاننامەیە ئیمزا کرد نەلایەنی علمانی دەبێتە جێگای باوەڕو قبوڵ کردنی خەڵکانی پێشکەوتوخواز نەلایەنی ئیسلامیش دەبێتە جێگای باوەڕی لەسەر خاڵە گرنگەکان هەر ڕۆژی بێ ئەو ناوەندە هەڵدەوەشێتەوە، چونکە ئەوەی ئێستا دەیکەن وەك (تورازی) قورسایی بە هیچ لایەکدا نییە . نە ئەیانەوێ دڵی دەسەڵاتیان لێی بڕەنجێ نەدەیانەوێ ئەو جەماوەرەی لە دەوریان کۆبوەتەو لە دەست بچێ. خۆیانیش ئەو ڕاستیە باش دەزانن کە ڕێکخراوە دیموکراتی و پیشەیەکان وەسیلەی نێوان جەماوەر و دەسەڵاتن. بۆیە پێویستە کۆبونەوەکانتان زیاتر گەرم و گوڕی پێودیار بێ و بینەپێشەوایی جەماوەر نەك تەنها شەرم کردن لە یەکتری و من دڵنیام کۆبونەوەکانتان لە (دەمەتەقێ و نوکتە ووتن و خواردنەوەی قووتی بیبسی) زیاترهیچی تیادا نییە. تەمەنایشم وایە ببنە گەورەترین ڕێکخراوی کاریگەر بۆ سەردەسەڵات بۆ هێنانەدی ماف و خواستەکان جەماوەری دەڤەری گەرمیان.

دواقسەیشم ئەوەیە (هەریەك لە بەڕێزتان) دەڵێن ئەم قسانە وا نییە با وەڵام بداتەوە.

لە نەخۆشخانەی گشتی خانەقی..

یاریکردن بەچارەنووسی نەخۆش گرەوی پزیشکەکانە

سمکۆ حسێن ـ خانەقی

لە هەفتەی ڕابردوودا لە نەخۆشخانەی گشتی خانەقی، دوای ئەوەی نەخۆشێك کاتی نەشتەرگەری بۆ دیار ئەکرێ ولە لایەن پزیشکی سەر پەرشتیارەوە، (فایلی تایبەتی بە نەخۆش) ڕێك ئەخرێ.. لە ماوەی(٨)کاتژمێری تەواودا لە چاوەڕوانی ومەترسی وچاوەڕوانی چارەنووسی نەشتەرکەری ودڵە ڕاوکێ نەخۆشی بێتاوان لە دواین،بڕیاری داخلکردنی دەدرێت بۆ ئەنجامدانی نەشتەرگەریەکە،بە پەلە وبێدواکەوتن نەخۆش کەرێتە ژوورە تایبەتی نەشتەرگەرییەوە، وەك خۆی بۆی باسکردین دوای ئەوەی پزیشکی نەشتەرکار بڕیاری دا بە ئەنجامدانی نەشتەرگەری و سەرجەم ستافەکەی خۆیان ئامادە کرد بۆ ڕاپەڕاندنی کاری پێویست، بەڵام جەنابی پزیشکی سوورکەر(کاك سەلاح)لە بڕیارێکی بێ سەروبەردا پەشیمان ئەبێتەوە لە ئەنجامدانی کارەکەی وئەڵێ من نازانم ئەم نەخۆشە(بەنجی عام)بکەم.جێی باسکردنە دوای مقۆمقۆیەکی زۆر لە لەگ نەشتەرگەرکار دەبێتە کێشەیان و بڕیاری دەرکردنی نەخۆش دەدەن لە هۆڵی نەشتەرگەری. بەڕاستی ئەمەیە دەیان شتە سەیرەکانی دونیای عەولەمە ومرۆڤایەتی وخزمەتکردنی بواری تەندروستی مرۆڤەکان.

ئەوەی ماوە بیڵێم دەبێ بارودۆخی دەروونی ئەو نەخۆشە بێتاوانە دوای ئەوەی لە پڕێکدا بە چارەنوسێکی نادیار سپێردرا!ئاخۆ کێ بەرپرسیارە لە ئاوا کارێك!؟بەڕێوەبەری نەخۆشخانەی خانەقی چی هەڵوەستەیەك وەردەگرێ بەرامبەر بەکەسی ملپێچیکەر. پزیشکی بەڕێز ئەبێ لەمەودوا شانازی بە چییەوە بکات.. بەو سوێندەی کەوا لەدەرچوونیدا خواردویەتی یان بەگەندەڵی دەزگای خزمەتکردن.

هێزی با وەك سەرچاوەیەکی کارەبا

پسپۆڕی ژینگە: ڕێبوار حەسەن ـ سوید

Rebwar.hassan@pol.stockholm.se

ئەوە چەند ساڵێکە مرۆڤ هێزی با بۆ دەستخستنی ووزە بۆ کاری ڕۆژانە و پێویستی ژیان بەکارهێناوە. بۆ دەستخستنی ووزە با، دوو جۆر تۆربینی هەوا دادەنرێت، یەکێکیان بە شێوەیەکی تەوەری ئەستوونی و ئەوی تریان بە ئاسۆیی دابەشدەکرێت. پەروانە ئاسۆکەییەکەیان ئاسایی ترە و زیاتر بۆ ئەم مەبەستە بەکاردەهێنرێت.

هێزی با لەو سەرچاوانەیە کە هیچ زیانێکی خراپ بۆ سەر ژینگەی مرۆڤ و گیاندارەکان نییا و لەتازە بووندایە و وەك ووزەکانی تر، لەناوناچێت، بۆ نموونە وەك نەوت. لە چەند ساڵی داهاتوودا، نەوت لەناودەچێت و ڕۆژانێك وەپێش دێت کە هەر نامینێ.

دیارە دەبێ پانکەی دەستکەوتنی هێزی با لە شوێنێکدا دابنرێت، هەموو کاتێك جووڵەی با هەبێت و بە ڕێگای داینەمۆوە بۆ هێزی کارەبا دەگوێزرێتەوە. پەروانەی سێ باڵی٣٪ ووزەی زیاترە لە پەروانەی دوو باڵ و هەموو پەروانەکان دەخرێنە ئیش، کاتێك جووڵەی هەوا لە نێوان ٤تاکو ٢٥مەتر لە چرکەیەکدا دەبێ. ئەم جووڵەیە دەتوانێت نزیکەی٣٠٠ڕۆژ لە کوردستان (٣٠٠جار ٢٤=٧٢٠٠سەعات) بەکاربهێنرێت. ئەگەر جووڵەی هەوا٢٥مەترلە چرکەیەکدا بێ، ئەوا ٣٨٨وات کارەبامان دەستدەکەوێت.

شایانی باسە، بەڕێوەبردنی ئەم پرۆژەیە بەڕێگای کۆمپیوتەرەوە کۆنترۆڵ ورێکدەخرێت، واتە کارەکان زۆر ئەتمەتەکراوە و زۆر کاری ناوێت، ئەوە نەبێت تەنها دەنگە دەنگەکەی کەمێك ناخۆشە، بۆیە دەبێ شوێنەکەی لە دووری٣٠٠-٤٠٠مەتر لە دانیشتوانەوە دوور بێت.

لە وەڵاتانی ئۆروپا بڕیارە ئەمساڵ نزیکەی ٢٠تێرا وات سەعات کارەبا بەم شێوەیە بەرهەم بهێنرێت، بۆ نموونە سوید، ئەلمانیا و دەنیمارك بۆ ئایەندەش، زۆر بایەخ بەم سەرچاوەیە دەدەن و کۆمپانیای تایبەت هەیە بۆ گەشەپێدانی. من زۆر بە گرنگی دەزانم، کێشەی کارەبا لە کوردستان بەم شێوەیە چارەسەر بکرێت، چونکە درووستکردنی بارێکی کۆمەڵایەتی جێگیر و پێشکەوتوو زامن دەکا و خەڵك لە دەنگە دەنگی وەڕسکەری مووەلیدە رزگار دەکا و دامەزرێنەرانی وەك دامەزرێنەرانی کۆمپانیای مۆبایل پوولێکی باشیان دەستدەکەوێت!

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com